

Stawczyński

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefon dyżurny 21-34-34
Telex: 816-436

BS/73/22/91

OPINIA PUBLICZNA O STOSUNKACH AMERYKAŃSKO-RADZIECKICH

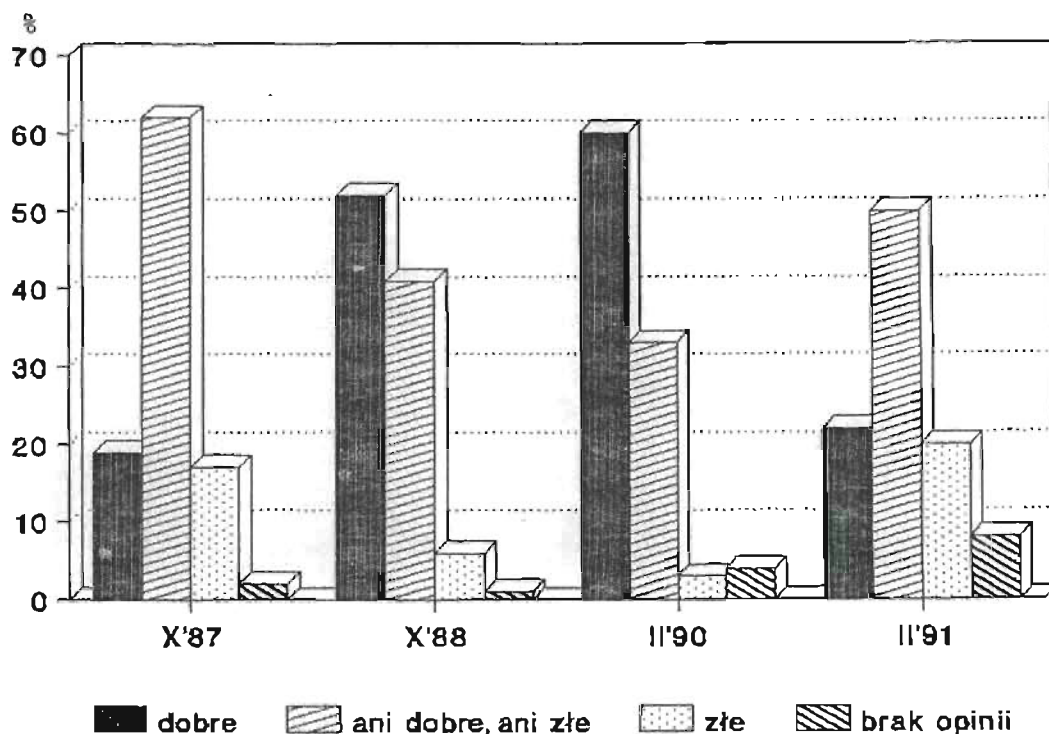
Komunikat z badań

Warszawa, luty 1991 r.

W komunikacie przedstawiono wyniki sondażu¹ ukazujące opinie Polaków na temat stosunków amerykańsko-radzieckich.

Społeczeństwo polskie w zdecydowanej większości (ponad 80%) uważa, że największą wartością - ważniejszą od praw obywatelskich i poziomu życia - jest pokój. Od dziesięcioleci pokój i bezpieczeństwo międzynarodowe są bezpośrednio związane ze stanem stosunków USA-ZSRR. Aktualnie blisko jedna czwarta naszych rodaków ocenia stosunki amerykańsko-radzieckie jako dobre, 20% uważa je za złe, a połowa określa jako ani dobre, ani złe. Odsetek respondentów oceniających pozytywnie stosunki radziecko-amerykańskie zmalał w ciągu minionego roku o blisko 40% (rys. 1). Związane to jest zapewne z sytuacją narastającego konfliktu interesów w Zatoce Perskiej, być może także ze zmianami w polityce zagranicznej ZSRR po dymisji ministra Szewardnadze.

Rys. 1. Ocena stosunków USA - ZSRR

¹ "Świat wokół nas" (4) - badanie zrealizowane w dniach 2-5 lutego '91 na ogólnopolskiej losowej próbie dorosłej ludności (N=1500).

W roli jednego z supermocarstw USA postrzegane są jako państwo, którego polityka zagraniczna w porównaniu z ZSRR nie-
sie mniejsze zagrożenie dla stabilizacji i bezpieczeństwa międ-
dzynarodowego.

	CBOS				
<i>Jak Pan(i) sądzi, które z mocarstw:</i>					
	tylko USA	tylko ZSRR	USA i ZSRR	ani jedno, ani drugie	brak opinii
<i>zagroza pokojowi na świecie</i>	2%	36%	32%	15%	15%
<i>daży do uzyskania przewagi militarnej</i>	12%	22%	49%	4%	13%
<i>lekceważy interesy swoich sojuszników</i>	3%	42%	20%	10%	25%
<i>miesza się w wewnętrzne sprawy innych państw</i>	8%	28%	46%	4%	14%
<i>próbuję narzucić innym pań- stwom swój ustrój społeczno- gospodarczy</i>	6%	39%	33%	7%	15%
<i>udziela innym państwom bez- interesownej pomocy</i>	45%	2%	7%	31%	15%
<i>daży do rozbrownienia</i>	20%	4%	32%	28%	16%

Politykę ZSRR jako zagrażającą pokojowi uznają zwłaszcza ci, którzy oceniają stosunki amerykańsko-radzieckie ja-
ko złe (tab. 1).

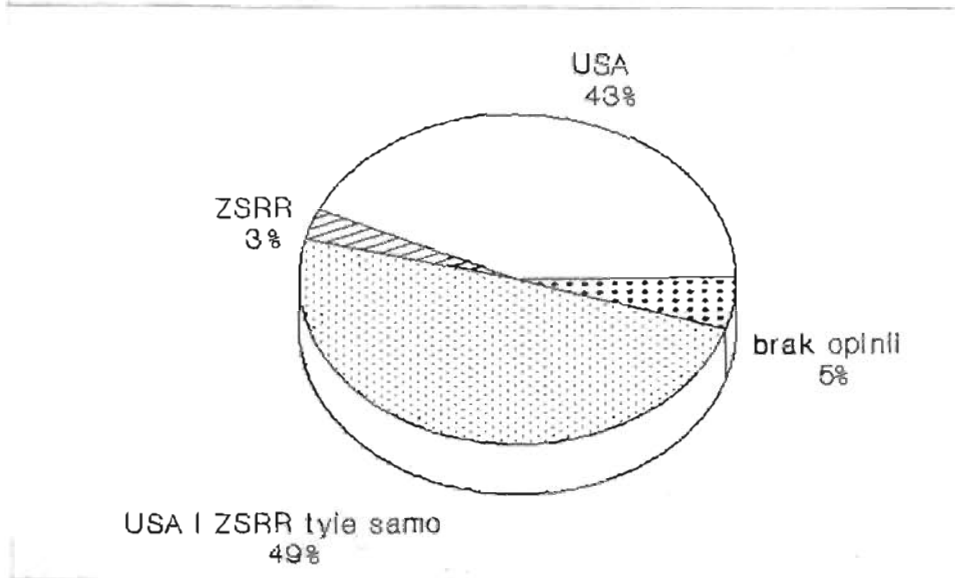
Tabela 1

w procentach

Ocena stosunków USA-ZSRR	Kto zagraża pokojowi:				
	tylko USA	tylko ZSRR	USA i ZSRR	ani jedno, ani drugie	brak opinii
Ogółem	2	36	32	15	15
Dobre	4	31	29	25	11
Ani dobre, ani złe	1	37	32	13	16
Złe	1	47	35	8	9

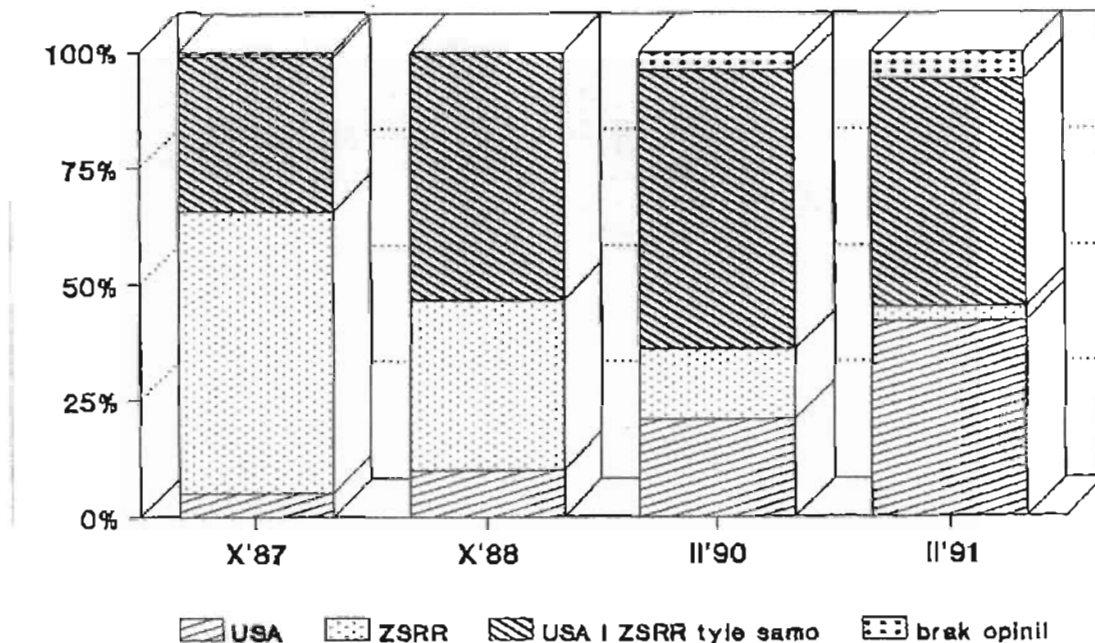
Blisko połowa respondentów uważa, że obydwa mocarstwa uczyniły tyle samo dla utrzymania i utrwalenia pokoju na świecie. Jednocześnie 43% ankietowanych jest zdania, że USA zrobiły dla tej sprawy więcej niż ZSRR (rys. 2).

Rys. 2. Kto więcej uczynił dla pokoju

Odsetek respondentów uznających, że USA więcej niż ZSRR robią dla utrwalenia pokoju, od kilku lat systematycznie wzrasta. Z kolei zmniejsza się liczba opinii przyznających pierwszeństwo na tym polu Związkowi Radzieckiemu (rys. 3).

Rys. 3. Które z wielkich mocarstw więcej uczyniło dla pokoju na świecie

Również połowa naszego społeczeństwa uważa, że oba państwa są w jednakowym stopniu skłonne użyć siły dla osiągnięcia swoich celów. Jedna trzecia (33%) respondentów jako bardziej agresywną postrzega jednak politykę ZSRR (rys. 4). I tu podobnie - jak to miało miejsce w przypadku oceny mocarstwa zagrażającego pokojowi - bardziej zaniepokojeni możliwością użycia siły przez ZSRR są oceniający stosunki USA-ZSRR jako złe (tab. 2).

Rys. 4. Które z mocarstw byłoby bardziej skłonne użyć siły dla osiągnięcia celu

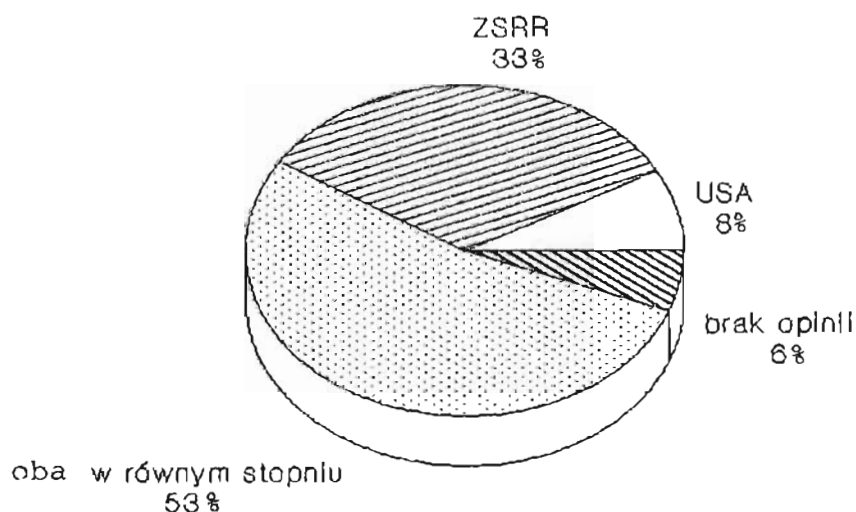

Tabela 2

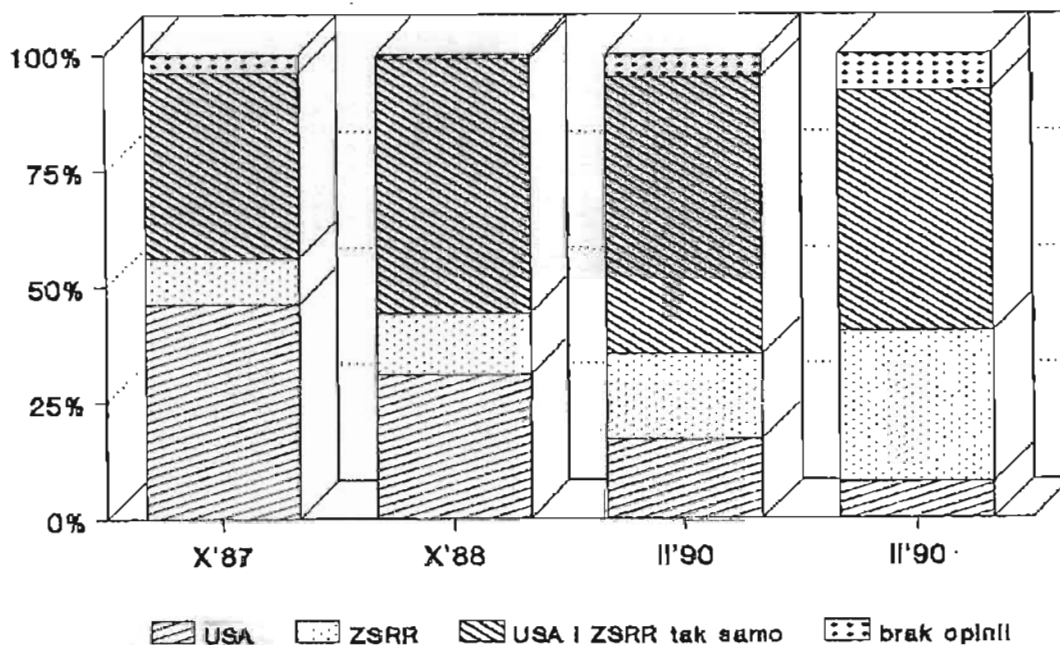
w procentach

Ocena stosunków USA-ZSRR	Kto byłby bardziej skłonny użyć siły:			
	USA	ZSRR	oba w jednakowym stopniu	brak opinii
Ogółem	8	33	53	6
Dobre	8	36	53	3
Ani dobre, ani złe	8	30	57	5
Złe	7	44	46	3

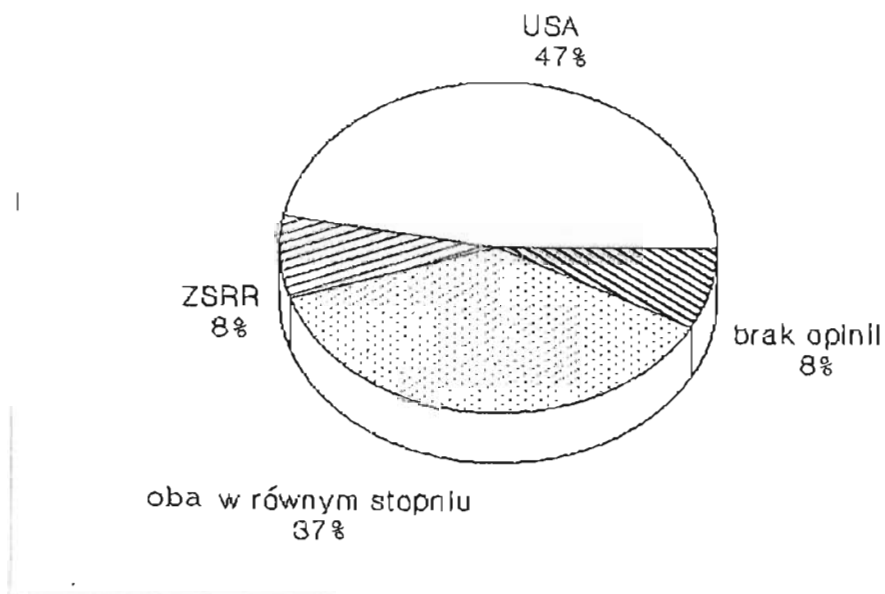
W porównaniu z wynikami badań z lat poprzednich regularnie spada odsetek respondentów twierdzących, że USA byłyby skłonne użyć siły do realizacji swoich celów (rys. 5).

Rys. 5. Które z wielkich mocarstw byłoby skłonne użyć siły dla osiągnięcia celu

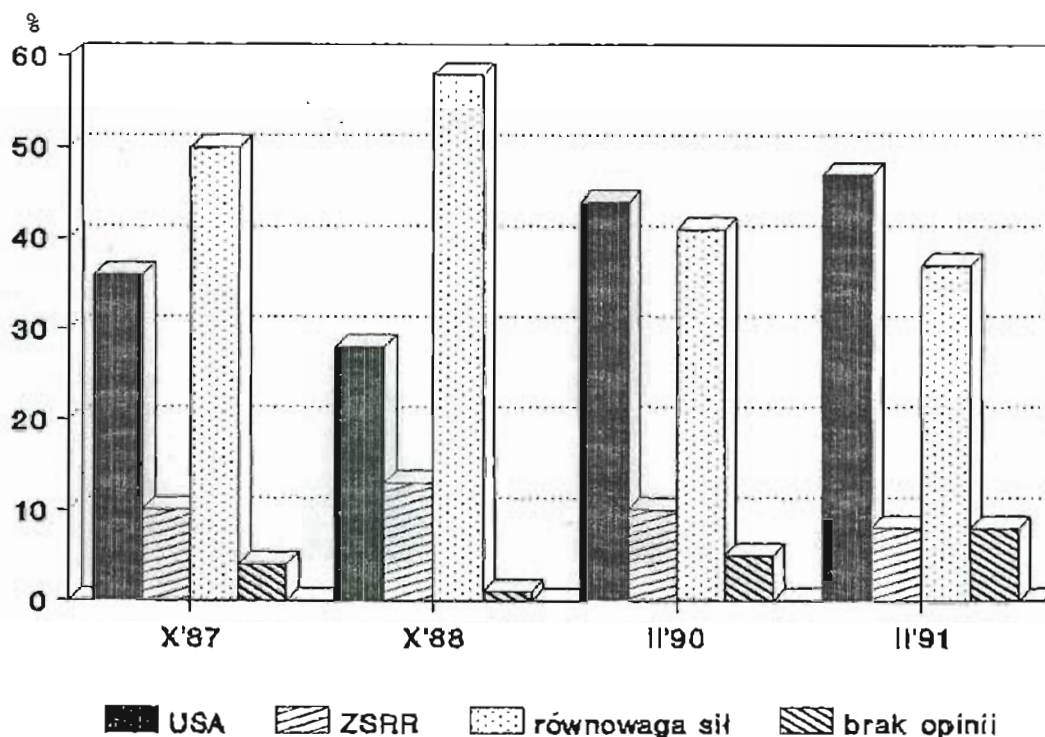
Zdaniem 47% respondentów, USA są militarnie silniejsze od ZSRR. Blisko 40% ankietowanych uważa, że istnieje równowaga sił w tej dziedzinie (rys. 6).

Rys. 6. Kto jest militarnie silniejszy

Odnotować tu możemy tendencję do zwiększania się odsetka respondentów wskazujących na przewagę militarną USA, a zmniejszania się liczby uznających prymat ZSRR (rys. 7).

Rys. 7. Kto jest militarnie silniejszy

Z perspektywy bezpieczeństwa Polski, korzystniejsza byłaby sytuacja, gdyby siły obu mocarstw były równe; uważa tak 42% respondentów. Blisko jedna trzecia społeczeństwa sądzi, że korzystniejsza byłaby przewaga USA, a tylko 4%, że - ZSRR. Nie ma w tej sprawie zdania 22% badanych.

Opinie społeczeństwa polskiego na temat możliwości uzyskania porozumienia między ZSRR a USA w sprawie pełnej likwidacji broni jądrowej są podzielone: nieco więcej jest pesymistów (46%) niż optymistów (42%) wobec możliwości trwałego usunięcia groźby, jaką dla pokoju światowego stanowi nuklearna konfrontacja supermocarstw. Relacja liczebna optymistów i pesymistów w ciągu ostatnich lat nie ulegała większym zmianom.

Na zakończenie odnotujemy jeszcze jeden ciekawy fakt. Otóż społeczne różnice w postrzeganiu polityki obu supermocarstw są nie tyle silnie związane z cechami demograficzno-zawodowymi,

